

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.
Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko \$3.50
in Canada..... \$3.50
Za pol leta 2.00
Za četrt leta 1.00
Za tuzemstvo za celo leto 6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"

Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovoli pošilja po — Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje hivalitke
naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljankam naredite ta naslov:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

MADE IN AMERICA

MADE IN AMERICA

Za zaveso.

000

Nek ameriški kapitalistični list piše naslednje o razmerah v Rusiji:

— Svet ve zelo malo o stvareh, ki se dogajajo v Rusiji, odkar je vprizoril Kornilov svojo vstajo.

Prometna sredstva so v rokah Kerenskijeve vlade. Izven Petrograda ni nobenega časnikarskega poročevalca, ki bi mogel dobiti zvezo s svojo domačo deželo.

Petrograd sam pa nima nikakih sredstev, da bi izvedel, kaj se godi v starih delih ruske dežele, razen to, kar hoče provizorična vlada dati občinstvu na razpolago. — Najbrže pa je celo vrjetno, da vlada sama ne ve, kaj se v resnici dogaja.

Dosedaj ni nihče slišal besede s strani Kornilova samega, in v Petrogradu niso od prvega pričetka naprej ničesar omenili o stališču, ki so ga zavzeli kozaki. Vsled tega je pripuščen svet domnevanju o tem, kar se je zgodilo, in poročilom iz Petrograda, ki pa ne morejo pojasniti vse situacije.

Premotrimo nekoliko par suhih dejstev, ki so nam prišla na uho.

Mi vemo, da je pričel Kornilov z naglim gibanjem proti Petrogradu ter je bil istotako nenadno vstavljen. Sprva je bilo sporočeno, da se je vdal, nato pa, da je pripravljen udati se. Pri tem so ostale stvari za cela dva dneva.

Poročali so, da se je armada krog njegovega glavnega stana udala, a to je komaj resnično, kajti, če bi se udala ta armada, bi se moral udati tudi poveljnik.

Edino solidno dejstvo je to, da je njegova predaja v zvezi s telefonskim pogovorom, ki ga je imel z generalom Aleksijevem, zastopnikom Kerenskija.

Sedaj je pa jasno, da simpatiziraja Aleksijev s stvarjo, za katero je pričel Kornilov ustajati.

Vsled pomanjkanja vseh dejstev je jasno, da bi se Kerenski gotovo ne poslužil Aleksijeva kot svojega zastopnika, če bi ne bil prvi pripravljen dati Kornilovu gotove koncesije.

Aleksijev pa bi se na drugi strani gotovo ne podvrget tej nalogi, če bi ne imel za to pozitivna zagotovila.

Nakratko se lahko reče usled tega, da se je vdal Kornilov s pomočjo kompromisa s Kerenskijem.

Če je bil predmet pogajanj edinole predaja Kornilova, potem se je slednje zaveklo na nekaj čuden način.

To velja v toliki meri, kot se glase poročila, da bi je bil on poveljnik brez armade in da je vsa njegova armada dezertirala.

Tak poveljnik pa se poda brezpogojno ali pa išče rešitve v begu.

To tvori nadaljnji dokaz, da sta skušala priti Kornilov in Kerenski do kompromisa in sicer potem obojestranskih koncesij, ki naj bi preprečile nadaljevanje državljanske vojne.

Sedaj pa razmotrimo nekoliko stvari, ki se dogajajo v Petrogradu.

Cilj Kerenskega je isti kot Kornilov cilj. Oba se razlikujeta le glede sredstev, katera je treba uporabiti. Oba želita enotnosti vspricho ogroženja sovražnika.

Ko se je Kerenski pogajal s Kornilovom, je predlagal, naj se preosnovi vlada ter dovoli tudi ustavnim demokratom, to je pristašem Kornilova soudeležbo pri vladi.

Vrjetno je, da so ti napor posledica obljube, ki jo je dal Kerenski Kornilovu s posredovanjem generala Aleksijeva.

Boljševiki, to je levica socialnih demokratov, je bila naenkrat vznemirjena in se polastila petrogradskega sveta delegatov delavcev in vojakov ter objavila program ki je bil veliko bolj radikalen in drastičen kot je bil katerikoli kar so jih kdaj hoteli vsiliti Rusiji.

Soglasno s tem programom naj bi prenehala vsaka trgovina in cela civilizirana družba naj bi istotako prenehala obstajati.

Ker pa so boljševiki videli, da hoče privoliti Kerenski v koncesije elementom, katere predstavlja Kornilov, so dvignili hrup ter stavili vlado pred ultimatum.

To je le ugibanje.

Mi pa lahko vidimo, na kak način je mogel Kerenski uspešno nastopiti proti kozakom. Bilo je to raditelo, ker

je vedel, da bodo na prvi znak združenja vprizorili boljševiki vstajo.

Vemo pa tudi, zakaj se je Kornilov uprl.

Uprl se je zato, ker bi se le s pomočjo oborožene ustaje mogel Kerenski iznebiti uplivanja od strani boljševikov.

Izid sedanje ustaje pa je končno znamenje, ki kaže, da je Rusija na dobrem potu in da ne bo obstala sredi pota temveč izvršila delo osvoboditve ruskega naroda.

Katalonija središče španskih nemirov. Velika potreba poljedelske politike.

Zopet Katalonci! Tako je gotovo vskliknil marsikateri Španec, ko je prišla vest, da so se katalonski voditelji zoperstavili španski vladi ter poslali na katalonske člane Cortesa (državnega zbora) pozive, naj se sestanejo k zasedanju v Barceloni.

Katalonija je bila vedno takozvani "enfant terrible" Španije ter je še danes. Če izbruhne na Španskem kakšna stavka, kako gibanje proti vladi, proti verski in posvetni avtoriteti, se ozira Madrid vedno instinktivno na Katalonijo in posebno Barcelono kot povzročiteljico dotičnega gibanja.

Bilo je v Barceloni, kjer je vršil Perrera večino svojega dela in bilo je v tem mestu, kjer je plačal z življenjem svojo "strast do reform". Bilo je v Barceloni, kjer je vodil señor Lerroux v prvih dneh sedanje vojne ono veliko kampanjo za vdeležbo Španke pri vojni.

Tam je imel svoja zborovanja ter izzival vlado. Celo gibanje izviralo seveda iz stare zahteve Kataloncev, da se jim da neodvisnost. Katalonci, pravijo oni, ni nikdar soglašala z ostalo Španjo in skozi celo svojo zgodovino se je gibal med neodvisnostjo ter aneksijo od strani ostale Španke.

Katalonci se v resnici lahko ozirajo nazaj na dolgo in častno zgodovino. Bila je ena izmed prvih rimskih posesti na tem polotoku ter je tvorila severozahodni del Hispanije Tarraconensis. Potem, ko so se rimske legije umaknile ter se polastili zemlje Gotje, so zavzeli Katalonci leta 712 Mavri, to je Arabci. Mohamedanci pa so zopet izgnali iz dežele čete Karla Velikega leta 788.

Pozneje so vladali Katalonci frankovski grofi in bilo je v onem času, ko je okusila dežela slast neodvisnosti, kajti grofje so se hitro odtrgali od frankovskega cesarstva. Pozneje se je potom neke žuivne spojilo Katalonci z Aragonijo in Katalonci so takoj pričeli posvečati velik del svojih naporov boju za neodvisnost. Dasiiravno se je sleherni pokus izjavile, niso Katalonci odnehali ter vedno poskušali iznova.

Katalonci so si želeli neodvisnosti od katerekoli države, prav posebno pa od Španke. To prostost so bili navidez voljni kupiti za vsako ceno, kajti ko je l. 1640 skušal španski kralj Filip IV. oropati Katalonci njih svobodščin in privilegijev, so se Katalonci namah izročili francoskemu kralju Ludoviku XIII.

Dežela pa je prišla nazaj v roke Španke leta 1659, a zopet so jo zasedli Francozi, in sicer zadnjikrat v času Napoleonovih vojn.

Leta 1813 je postala Katalonci zopet špansko ozemlje in deset let pozneje, tekotom Karlizovskih vojn, je bila Barcelona poročila najbolj aktivne revolucije in propagande.

Celi okraj si je od onega časa naprej ohranil sloves, da je revolucijonaren, kajti Katalonci ne velja ničesar, če ni revolucijonar. Od Španca se zelo razlikuje ter je tesneje zvezan s Francozi iz departementov onstran Pirenej.

Katalonci je frugalen, priden in bistroumen. Nadalje se razlikuje od ostalih prebivalcev Španke po dialektu ter narodni noši. Vsled svoje velike energije in podjetnega duha tvori oster kontrast k ostalim Špancem.

Prepoved brezličnega brzojava v Argentini.

Buenos Aires, Argentina, 16. septembra. — Vlada je odvzela pravico nemški družbi brezličnega brzojava za sprejemanje poročila nemške postaje v Nauen.

Skandinavski konferenca.

Kodani, Dansko, 16. septembra. "Aftenbladet" poroča, da je izvedel iz zanesljivega vira, da bodo skandinavski ministri skratki v jasnem izjavi, da se bodo

terih so bile človeške žrtve nemerno manjše kot pa so v sedanjem.

Povečanje naše poljedelske produkcije bo torej najbolj dobičakosna, a tudi najbolj človečanska panoga, s katero moremo razširiti svojo zunanjo trgovino. Glavni faktor pri tej povečani produkciji pa bo traktor. Naslednji važen faktor bo organizacija farmerskih kooperativnih zvez, ki bodo oprostile farmerje izkoriščanja onih, od katerih farmerji sedaj kupujejo in katerim prodajajo.

Dopis.

Detroit, Mich.

Tužnim srecem naznanjam žalostno vest o smrti mojega prijatelja Louisa Cvetlina, ki je bil star 36 let. Doma je bil iz Podgorja št. 57 pri Kamniku. Nesrečno na smrt ga je zadela 28. avgusta pri delu v American Brewing Co. Zadušil ga je plin. Prepeljali so ga k pogrebniku in naznanili na njegov naslov. Ko sem izvedel žalostno novico, sem takoj šel tja. Prvo vprašanje, katero so mi stavili, je bilo, ako je bil pokojni pri kakem podpornem društvu. Pogrebnik mi je svetoval, naj grem v tovarno in šel sem. Povedali so mi vse o nesreči. Izprasevali so me, ako ima pokojni prijatelj kakšne sorodnike. Rekel sem, da mi ni znano. Izvedel sem potem, da v slučaju, da nima nikakega sorodnika, plača kompanija sama pogrebne stroške.

Šel sem zopet k pogrebniku ter ga prosil, da prepelje prijateljevo truplo na moj dom. To se je tudi zgodilo.

Zalostno je bilo videti, ko je pokojnik ležal brez venca in evetle. Ker nisem mogel vsega sam darovati, sem šel z mojim prijateljem J. Kraljem okoli rojakov, da bi darovali za venec. Nekateri so rade volje dali kak dar, nekateri pa so vsak dar zavrnili, češ, zakaj ni bil pri nobenem društvu.

Darovali so sledeči: po \$1: J. Kralj, L. Lazar, J. Hotola, F. Baček, T. Ivanc, P. Kozole, I. Detelmann in F. Lego; po 50¢: J. Groselj in L. Bizjak; 25¢ F. Klančec. Zahvaljujem se vsem darovalcem za darovane zneske.

Ako je kje kak pokojnikov sorodnik, naj se oglasi na moj naslov.

Pogreb se je vršil 30. avgusta. Tu se zopet vidi, kako koristna so podporna društva, vsled česar ne bi smelo biti niti enega rojaka, ki bi ne bil vsaj pri enem podpornem društvu.

John Zagore,

101 Erie St., Detroit, Mich.

Varstvo bivolvov v Canadi.

Canadska vlada je imenovala pred kratkim posvetovalni svet za varovanje življenja divjih živali. Posebne napore pa se bo storilo, da se ohrani živali, ki dajejo kožuhovalno ter velike lovške živali, ki tvorijo glavni naravni vir severozapadnih teritorijev.

V zvezi s tem je zanimivo izvedeti, da se nahaja več kot 5000 glav bivolvov ali ameriških bivolvov pod varstvom canadske vlade. To vključuje nad 2400 glav v eredi, ki je narasla iz 750 glav, katere se je nakupilo v Združenih državah leta 1907. Nadalje obstaja čreda nekako 500 glav v Peace River okraju.

Canadska vlada je vprizorila poskuse križanja bivola z domačo govejo živaljo.

Iskanje svojega prijatelja JOHNA ZUPAN, doma iz Višnje gore na Dolenjskem. Pred šestimi meseci sva bila skupaj na Sublet, Wyo., in zdaj sem pa izgrbil njegov naslov. Če kdo ve, naj mi naznani, ali naj se pa sam javi. — John Sovers, 415 Shieds Ave., Butte, Mont. (15-18-9)

Rad bi izvedel za svojega brata JOSIPA POZNIČ, doma iz Bočne na Štajerskem. Če se slučajno nahaja v ujetništvu, naj se mi oglasi, ali pa naj kdo drugi, ki kaj ve o njem, poroča drugi. Frank Poznič, Oaklandhav. 2080 H. P., Detroit, Mich. U. S. America. (15-17-9)

Iščem svojega brata IVANA PROSENC in JOS. OSTREŽ, ki se nahajata nekje v ruskem ali srbskem ujetništvu. Kdor kaj ve o katerem izmed nju, naj mi naznani, ali naj se pa sama oglasi. — Peter Prosenec, Box 555, New York City, N. Y. U. S. A.

Italija hoče zdrobiti Avstrijo.

(Nadaljevanje s 1. strani).

kajti medtem bo Trst zanjo izgubljen, — dočim bodo njene armade skoro uničene. Pri Ljubljani pa prenehajo gore (?) in skoraj neutrjene planjave se raztezajo prav v notranjost Ogrske. Bolj važno pa je dejstvo, da bi pomenil padec Ljubljane konec avstrijske železniške zveze z dalmatinsko obaljo Reka in Pulj bosta odrezana. Avstrijska mornarica bi bila kmalu stavljena izven akcije in s tem bi se naenkrat končalo delovanje podmorskih čolnov v Jadranskem in Sredozemskem morju. Te navedbe kažejo, v kakem stanju bi se nahajala Avstrija, če bi dospeli Italijani do Ljubljane.

Naslednje vprašanje pa je, kaj bo z Nemčijo? Rekel sem že, da je porazena Avstrija tudi porazena Nemčija, če hočejo zavezniki storiti svoje. Seveda, če bodo postali sentimentalni ter sklenili z njo mir, potem se bo mogla Nemčija boriti naprej. Če pa dosepejo Italijani do Ljubljane, diktirajo lahko pogoje, ki bodo pomenili poraz Nemčije in konec vojne.

Ali pa ne more Nemčija pomagati Avstriji med tem časom? Sedaj prihajamo k par strateškim pripombam. Nemčija bi lahko pomagala Avstriji ter bo mogoče tudi poskusila, če se ne bo preoblikovala v Rusijo. Dobro. Sedaj pa obrnimo svoj pogled na angleško-francosko črto od Švice pa do morja. To je črta, o kateri so vojaški izvedenci vedno izjavili, da bo padla na njej odločitev. To je črta, kjer bo imela Amerika svoje čete. Na tej črti so zavezniški skozi dolgi čas zadržavali Nemce. Tu se bore zavezniški izven dolge in zakrivljene bojeve črte, dočim se bore Nemci na notranji črti komunikacij. To je bila za zavezniške največja težkoča izza bitke pri Marne.

Vzemimo, da bi se sedaj črta spojila in da bi tvorila angleško-francoska fronta, ne da bi pri tem izgubila na važnosti, levo krilo, dočim bi bila italijanska fronta desno krilo, namenjeno naravnost v srec Avstrije.

Težko je pojmiti, da bi francoski topovi, ki stoje sedaj pri reki Somme, lahko v štirih dneh odnevali na Krasu Mogoče pa je skrečiti celo to kratko časovno dobo. Od francoskega glavnega stana pa do italijanskega je štirideset ur vožnje po železnici. Nemčija lahko čuti, da je v stanu poslati Avstriji svoje čete na pomoč. Lepota cele ideje pa je pri tem ta, da Italija ne zahteva moč.

Vojaški strokovnjak bo nato takoj vprašal: — Če je tako, zakaj pa je potem treba govoriti toliko o tem? Naj gre Italija naprej, posebno če ni nikogar, ki bi jo ustavljali.

Italija ima zadosti moč. Ona ni še vpoklicala vseh letnikov. Ona ima na polju armado štirih in pol milijona mož in Amerika naj bi vzela to vpoštev pri razpravljanju o Italiji. To, kar potrebuje, pa so topovi. Ona potrebuje tudi premoza in aeroplanov, a predvsem topov. Italija polaga odkrito karte na mizo ter reče v obraz, kaj mora imeti. Ona prosi svoje zavezniške, naj ji dajo topove. Topove, topove in še več topov in Italija bo šla v Ljubljano.

Predno sem odšel v Italijo, sem slišal o angleških in francoskih povojah na Krasu Videl sem jih ter jih prešel Italija pa potrebuje na tisoče topov. AKJ pomeni to v tem četrtem letu vojne, ko prihaja konec, če bo sploh prišel? Kdo bi nasprotoval, če bi mogla Portugalska končati nalogo, če bi bila le v stanu storiti kaj takega?

V zvezi z dejstvom, da se je italijansko fronto v Avstriji šele pred kratkim razkrilo, vlada tudi v Ameriki še vedno pomanjkanje razumevanja, tikajočega se Avstrije. Avstrija nima tako dobre armade kot je ima Nemčija, vendar pa ima armado, katere se ne sme zaničevati. Nagibam se celo k misli, da je Avstrija kot defenziven borilec skoro prav tako odbrana kot Nemčija.

Poležaj na kratko je ta, da je Nemčija udarila na Francijo ter vdrla vanjo. Italija je udarila na Avstrijo ter vdrla v njeno ozemlje. Francija je izvojevala pri Verdumu svojo največjo defenzivno zmago kar jih je še kdaj videl svet. Italija pa skuša sedaj doseči največjo ofenzivno zmago, kar se jih je kdaj izvojevalo na kaki fronti. Avstriji se ne morejo pri-
Za izvirno zabavo in fini pri-
grižek bo skrbel
Odhor.

merjati s Francozi kot bojovníki in močje, a vedo dobro, kako vojevati defenzivno vojno. Oni se ne brigajo za to, kako žive, kajti oni eksistirajo skoro brez ničesar. Stojte pod kontrolo nemških častnikov ter radi žive v tako grdih zakopih, da bi se izselili iz njih celo pes. Razvnetje pa imajo eno najboljših artilerij na svetu. Nemci jo uporabljajo ter vedo kako.

Italija priznava svojo napako, ki jo je storila s tem da ni napovedala vojne ob istem času, ko je stopila v vojno proti Avstriji. Amerika se nahaja v istem položaju. Mi smo v vojni z Nemčijo in zakaj bi ne bili tudi z Avstrijo? Slučajno sem pred par dnevi izvedel, da se je od strani italijanskega generalnega štaba povabilo ameriškega vojaškega atašea, naj opazuje pričetek sedanje ofenzive. Tega pa ni mogel storiti, kajti Washington ni hotel, da bi storil kolikaj, kar bi se dalo razlagati kot kršenje našega nevtralnega stališča proti Avstriji. Sedaj pa seveda nastane vprašanje: — Kake vrste business je to? — Naši atašeeji so opazovali ofenzive se predno smo se nahajali s ploš s kom v vojni. Opozovanje te ofenzive bi bilo za ameriškega atašea zelo koristno.

(Ameriški poročevalci, ki se mudi se zdaj na laški fronti, je bil gotovo prevzet od vsega, kar je videl na italijanski strani. Obenem pa so mu natvezili italijanski častnik bajke, ki so povsem razumevne, kajti prihajajo iz ust ljudi, ki ne poznajo glade vojne nikake nepristranosti ter vedno omalovažujejo nasprotnika.

Iz članka pa je nadalje razvidno, da nima ameriški vojni poročevalec niti najmanjšega pojma o zemljepisnem ustroju pokrajine, katero nameravajo Lahji zavzeti, namerč ozemlja od Trsta pa do Ljubljane.

V članku je rečeno, da je to lahek teren za laške armade, vpricho velikanskih težkoč, katere so morali premagati Lahji pri zavzetju Gorice in vrhunec krog tega mesta. Vsak izmed naš, posebno pa človek iz Notranjske, pozna to deželo in ve, da se bodo stavile vsakemu prodiranju italijanskih armad proti Ljubljani take ovire na pot, da bi bilo tako pridiranje, če ne nemogoče, pa vsaj zavrženo za dolgo dobo, tekotom katere bo gotovo prišlo do sklepu miru.

Nadalje govori ameriški poročevalec zaničljivo o avstrijski armadi ter pravi o nji, da je sposobna le za defenzivni boj in da v tem oziru mogoče celo presega nemško armado. To je morda resnica, a le v tem, da vodijo avstrijske armade nesposobni in neumni aristokratski častniki, katerim je blagor svojih čet zadnja briga.

V drugem pa bi se lahko kosali avstrijski vojaški, posebno pa Slovenci in Hrvati z vsako nemško četo in naj je še tako izurjena in pod dobrim vodstvom.

V članku govori dospisnik z velikim pompom o podpiranju Lahov proti Ljubljani. Z ozirom na to, kar so dosegli Lahji v skoraj treh letih vojne proti Avstriji, je taka trditve če ne smešna, pa vsaj zelo naivna. Če bi stala na mestu italijanskih čet nemške čete ali pa celo francoske, bi bili Avstrijci že zdavnaj potisnjeni nazaj, in Nemci ali Francozi bi bili že več kot pred letom dni v Ljubljani.

Ves svoj neuspeh pa opravičuje laški general štab s pomanjkanjem artilerije, dočim izjavlja na drugi strani, da ima cele štiri in pol milijona mož na bojišču. S tem pa kaže sam, kako slaba je vojna sila Italije, kajti znano je, da se ne nahaja na soški fronti več kot sedemstotisoč avstrijskih vojakov. — Op. uredništva).

VABILO

IZLET ALI PIKNIK,

kateroga priredi

novovstanovljeno pevsko društvo
"VESELI PLANINC"
v nedeljo dne 30. septembra 1917
v Newtown, Pa.,

ali podomače "na Karpatih".
Vstopnina za moške je en dolar,
ženske so vstopnine preste.

Na programu imamo zelo lepe
pesmi in mešan zbor bo pel dve
krasni pesmici. Tudi tamburaši
nam bodo veselje delali.

Tem potom vabimo vsa pevška
društva, kakor tudi vse rojake in
rojakinje, da se polnoštevilno
vdeležo.

Na Franklin Loop bodo čakali
avtomobili, kateri bodo vozili za
zelo nizko ceno.

Za izvirno zabavo in fini pri-
grižek bo skrbel
Odhor.

(14-17-9)

Jugoslavanska Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, Bx 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik Neizplaćanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. E. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. "M" So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POBROTNICI:

GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Ely, Minn., Box 480.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624 — 2nd Ave., W. Duluth, Minn.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRAŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Station RFD, Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikačji se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljke, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
sofje pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebnosti ali neuradni pisma od strani članov se ne bodo
osiralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Zlatarjevo zlati.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal Avgust Šenca.

(Nadaljevanje).

Istega dne popoldne je sedela gospa banovca Ungnadova v stolpu v samoborskem gradu. Ban je bil pri vojski, častnik Lermont v Zagrebu, a čas je potokeval leno. Gospa je čitala knjigo po imenu "Amadis de Gaule, ali znamenite ljubezenske dogodbe viteza Amadisa iz Galije". Nekaj časa je čitala, kmalu pa je vrgla knjigo v kot.

Kako, da se ji ni dopadala fantastična knjiga? Ona je hotela življenje, pravo življenje. Kaj ji je bil Amadis, ki je hodil v boj nad hudogledne velikane, hudobne pritlikavce, ponočna strašila in enaka fantastična bitja? Take reči so dolgočasne.

Gospa Klara se zamislila, skrižala roki v krilu in povesti glavo na prsi. Kaj je bila prej? Bogata gospa Gruberjeva je bila. Kaj je sedaj? Slavljena hrvatska banica. Ne, ne! Vse je laž! Kaj je bila, kaj je zdaj? Ne drugega, kakor blago, prazno blago, lepa roba. Kje je ostala ljubezen, kje srce? Ali je evet mladih dni poročila solza ljubezni? Ni! Ali je kdaj poljub iz sreče ogrel bujni ustni? Ni! Kar jo je ogrevalo kdaj, bila je divja kri, nič drugega.

Plaho dvigne banica oči in upre pogled v sliko. "Glej, to je tvoje življenje", reče sama sebi, "zlata kača si — Dalila si!" Klara poskoči, solze ji zalijejo oči. "Ali ni poskočilo srce, ko sem ga videla? Ali ga nisem hotela resnično ljubiti, njega — Pavla? Padla bi bila pred njega kakor pred Boga. A odrazil me je kakor smet. Pa osvetiti se moram! Misičevati se? Ali je ta peklenška iskra mržnja, ali je ljubav? Oh, ljubav je vroča in divja ljubav! Ungnad, mož je medved in mila sem mu le zato, ker sem žena!"

Banica stopi k oknu in pritisne vroče čelo na steklo. Ravno zaha-
ja sonce. Nestalni žarki igrajo po njenem čelu. Zaide sonce — zaide tudi nade.

V sobo stopi sluga.

"Kaj je?" vpraša Klara in krene glavo.

"Pred kratkim časom, vaša milost", odgovori sluga, "se je oglašil pri vratarju plemeniti gospod Pavel Gregorijancev."

"Kaj je rekel?" vpraša banica in se začne tresti.

"Oddal je to pismo od gospoda bana. Priljel je iz tabora in bi bil pisar oddal sam, ali vaša milost ga naj opusti, ker je danes še gozno in se mu mudi v Mokrice."

in iztrga pismo slugi iz roke. —

"Kdo je bil, kdo?" vpraša vsa blesta in vrže pismo na mizo.

"Gospod Pavel Gregorijancev", reče sluga.

"Idi!" zamahne mu Klara z roko.

Sluga odide.

Nemirno začne banica šetati po sobi.

"On! — Blizu mene! — A ni hotel pred mene, pred banico! — Ali sem morda zver? Ali sem kača? Raztrgala bi ga! Vrnem mu to srčnatost. Čokolin se ve, kako. Takoj ga dam poklicati. Ali — ne! Pavel je že itak odšel v Mokrice. Meni se je umaknil — hočem torej jaz v Mokrice!"

Klara pozvoni.

"Osedaj mi konja!" reče stopivšemu slugi.

"Dobro, milostljiva gospa!"

"Ali naglo mi ga osedaj! Moram — moram se nocoj v Mo — ne — v Sosedgrad!"

"Bom-li spremljal vašo milost?"

"Ne, sama grem!"

"Sami? Zdej na noč?"

"Konja osedaj in ne vprašaj! Vidis-li ono malo puško na steni? Prebujati ti s kroglo glavo, ako kaj je zdaj? Ne drugega, kakor blago, prazno blago, lepa roba. Kje je ostala ljubezen, kje srce? Ali je evet mladih dni poročila solza ljubezni? Ni! Ali je kdaj poljub iz sreče ogrel bujni ustni? Ni! Kar jo je ogrevalo kdaj, bila je divja kri, nič drugega.

Plaho dvigne banica oči in upre pogled v sliko. "Glej, to je tvoje življenje", reče sama sebi, "zlata kača si — Dalila si!" Klara poskoči, solze ji zalijejo oči. "Ali ni poskočilo srce, ko sem ga videla? Ali ga nisem hotela resnično ljubiti, njega — Pavla? Padla bi bila pred njega kakor pred Boga. A odrazil me je kakor smet. Pa osvetiti se moram! Misičevati se? Ali je ta peklenška iskra mržnja, ali je ljubav? Oh, ljubav je vroča in divja ljubav! Ungnad, mož je medved in mila sem mu le zato, ker sem žena!"

Banica stopi k oknu in pritisne vroče čelo na steklo. Ravno zaha-
ja sonce. Nestalni žarki igrajo po njenem čelu. Zaide sonce — zaide tudi nade.

V sobo stopi sluga.

"Kaj je?" vpraša Klara in krene glavo.

"Pred kratkim časom, vaša milost", odgovori sluga, "se je oglašil pri vratarju plemeniti gospod Pavel Gregorijancev."

"Kaj je rekel?" vpraša banica in se začne tresti.

"Oddal je to pismo od gospoda bana. Priljel je iz tabora in bi bil pisar oddal sam, ali vaša milost ga naj opusti, ker je danes še gozno in se mu mudi v Mokrice."

"Daj sam!" vili gospa Klara

mi to pištolo."

In vratar odide.

Lahno odpre žena duri, stopi v spalnico ter obstoji kakor kamen. Spalnica je bila majhna. Skozi visoko okno je sijala zlata mesečina in se izlivala na počivalnik, na katerem je ležal odtel Pavel. Mesečina je trepetala nad svetlimi orožjem, ki je bilo zloženo pri zglavju, trepetala je na lepem licu mladeničevem, ki je spal. Prve sanje je sanjal. Bil je lep, izvanredno lep. Ustni sta se držali na smeh. Brččas je sanjal o mili sliki.

Žena zagrne ten, mesec posije v blede lice — Klara. Nema stoji, nema zre v mladeniča. Roki prekriža čez prsi ter komaj diha. Nato globoko vzdahne. Skloni se nad mladeniča in ga poljubi na čelo.

"Dora!" zasepeče Pavel v sanjah in se sladko nasmeje.

"Joi!" zakliče Klara in kakor pošast skoči kvišku.

"Kdo je?" zakliče Pavel, zbudivši se iz sanj.

"Jaz!"

"Kdo?"

"Klara!"

Kakor brezvestna skloni glavo na prsi.

"Vi — vi — vzvišena gospa! Kaj vas vodi semkaj, sredi noči, pod tujo streho, v to spalnico?"

"Kaj me vodi sem? Pavel, kakor nevihta sem pridirjala sredi noči pod to streho. Kaj me vodi sem? Vprašaj divjo kri, ki se mi izvija po žilah kakor strupena kača. Vprašaj oni del telesa, kaj drugim ljudem bije srce, a meni tamkaj besni burja. Vprašaj pamet, ki ne izbira, ki ne misli, ampak ki me vleče vedno le po tvojem sledu!"

Glas se je tresel banici in solze so ji igrali v očeh.

"Mar vendar niste pozabili, da ste žena drugega?"

"Nisem pozabila."

"Mar-li veste, da ste hrvatska banica?"

"Znam."

"In vendar —"

"In vendar sem vrgla vse pod noge in šla semkaj. Da, prišla sem semkaj, a ne po svoji volji. Nekaj me je gnalo in gnalo, da sem morala v ta grad in naj bi se vil pred njim sam peklenski jez, vstavljal bi me ne bil. Pavel, Pavel!" zaječi žena in poklekne pred mladeniča.

"Slušaj me! Samo enkrat sem ljubila v življenju, samo enkrat in — ljubila sem tebe. Ali ti je znano, kako čere hudournik, kadar v spomladni topli jug razdere ledeno okove? Kdo ga more vstaviti? Zasmehuj me, vendar te bom ljubila, prekolni me, vendar te bom ljubila, poteptaj me in zopet te bom ljubila. Žena sem druga, res je, ali duhovnik veže same roke, srca ne more; srca se vežejo sama. Pavel, stree ti hočem kakor služabnica gospodarju, priklanjati se hočem kakor Bogu, samo pojdi z menoj; pojdi in beži z menoj iz te dežele, daleč, če je treba — preko morja. Prosim te, prosim!"

"Dovolj, gospa!" reče Pavel odločno in jera mu zasije iz oči.

"Vidim, da ste bolni, da se vas je lotila vročina. Da vas ozdravim, naj vam povem troje: Pavel Gregorijancev je plemić, vojak in zarobenec!"

"Za-ro-če-mec!" začudi se Klara in zapre kakor iz straha oči. "Torej res —"

"Troje poštenje me veže, da se ne udam vaši nemmi divjosti. Samo enkrat se mi je okoli srca ovijala zlata kača, a pograbil sem jo in vrgel od sebe. To vam bo dovolj in zapustite takoj ta kraj, zarobenec sem!"

"Ti torej — ti torej vzameš — Doro?" vpraša Klara vzdihujo.

"Da, Doro, moja gospa, kateri niste vredni poljubiti podplate."

"Ha, ha, ha!" nasmeje se Klara. "Kakor res je pekel in kakor res je raj, tako res ne boš dobil Dore!"

Kakor omamljena odhiti Klara iz sobe.

Mesec se je bil skril za veje in tema se je gostila bolj in bolj. — Vse je tiho kakor v grobu.

V Mokricah sniva Pavel o Dori. Hude sanje so — kako črna kri-lasta pošast dviguje svoje roki po Dori — že jo je dosegla — nakrat ni črna pošast več pošast — Klara je.

V gradu Samoboru, v svoji sobi v stolpu sedi Klara sama na tleh. Prsi ima razgaljene, lasje razpletene in tako sloni z glavo ob kolenih in gleda sliko, šepetaje: "Dalila, Dalila, Dalila!"

XX

Na dan svetega Tomasa 1. 1917.

FATHER MOLLINGERJEVA IZNAJDBA.

Father Mollinger je vedel kaj je bilo najbolje za človeški sistem, ki je priporočal svoj zdravstveni rastlinski čaj. Na tisoče rabi-danes, te dragocene skorje, cvetja, rože bilke, semena rastline, jagode in cvetlice so našle zaupanja v tega glasovitega duhovnika, ki jih je predpisal za čez 200.000 bolnih ljudi. Ako bi zamogli obelodaniti vsa prostovoljna zahvalna pisma tisočih, ki so pisali, da se jim je zdravje povrnilo po njegovi mojsterski toniki, ki krepi telo in kri, potem bi vi takoj poslali po \$1.00 zavitek.

Za stare ali mlade obojega spola, in to naravno zdravilo bi moralo biti v vsaki hiši. Uspeh boljšega zdravja. Za ljudi, ki so zaprti, imajo reumatizem, neprebravo, bolni in nervozni glavobol, nered krvi ali ledice, nič boljšega kot znamenita zmes rastlin. Mi pošljemo FATHER MOLLINGERJEV RASTLINSKI ČAJ KAMOROKOLI PO PRIJEMU \$1.00 V GOTOVEM, ZNAM-KAH ALI MONEYORDER. JE ZDRAVILJENJE ZA 1 MESECEV. AKO ŽELITE POSKUSNO VAM JO POŠLJEMO ZASTONJ.

MOLLINGER MEDICINE CO.

21 Mollinger Bldg.,

14 East Park Way N. S. Pittsburgh, Pa.

Zagreb k državnemu zborovanju. Skliče obemem tudi svojo vojsko, da jo pregleda in da krene zopet proti Turkem ter popravi, kar je bil prej zakrivil in pakvaril.

Zagrebcani niso bili zbornice veseli, ker so vedeli, da je gospo-da manje jaza in da zna priti do raznih homatij, posebno odkar je bil Jakopovič na požurnem zboru.

z krepkimi besedami razkri-l nasilno in nečuvno postopanje nekaterih hrvatskih plemičev.

Zato so delali z vsilo, naj sodi Steana Gregorijancev kraljevo so-lisice; veliko jim je pomagalo v tej zadevi knez Jurij Zrinjski, kra-ljevi svetovalec, ki se je sicer ma-lo mešal v hrvatske razpore in ki je vsled svojega velikega junaštva in svoje velike neustrašeno-sti bil na kraljevem dvoru manj ljubljn, nego si je zaslužil. Jurij Zrinjski je znal pravde tirati ter gledal ostro, da ni sodišče vedo-ma ali nevedoma zaslo na neprava pota. Bil je pa tudi že čas.

Stefan Gregorijancev se je boje-val proti Turkom kakor lev, kajti hotei je s svojim junastvom pri-kriti svoje grehe, katere je bil za-krivil doma. Sin Nikolaj se je bil oženil in je s svojo mlado ženo ži-vel izven očetovega doma. Ker je bil izven Stefan celo osamljen in povrh še razsrjen na svojega sina Pavla, zagledal se je bil celo v svojo temno dušo in rad se je lo-til vsake bojovne prilike, da je na krvavem bojišču pozabil trp-ke ure in si jezo hladil v potokih turske krvi.

Ungnadu je bila Gregorijancev-a pogumnost zelo po volji, ker mu je bil Gregorijancev desna ro-ka. Lahko umljivo je tedaj, da se ni brigal za zagrebške priložbe in je pri vsaki priliki tako pred zbornice, kakor tudi pred kra-ljem samim branil in zagovarjal svojega podbana.

Gregorijancev sam se ni brigal za vratolomno tožbo v Požunu in grešil je proti njej še vedno in ve-dno. Zagrebčani sploh niso smeli več k savskemu brodu, ker so jih tamkaj vsikdar napadli in ople-nili Gregorijancevi hlepci. Tudi po zagrebških cestah, ki so drža-le iz mesta, so plenili Gregorijan-čevi ljudje in jemali trgovcem blago. Kmetje, ki so pripadali me-stu, so vzdihovali in tarnali, ker jim je podban jemal vole, krave, ovce in koze. Da se celo častiti zagrebški kapitelj, ta hudi so-vražnik svobodnih meščanov, je mirno gledal, kako so po kapitelj-skem zemljišču Gregorijancevi hlepci zasledovali meščanske u-slужbenice, kako je podban pusto-šil mestne vinograde v Bukovu.

"Mirujte, bratje!" je tolažil in miril Jakopovič razburjene Za-grebčane. "Mirujte, vsako vreme nosi svoje breme. Kadar bo mera polna, potem bomo nasilniku na-pili vročo zdravico!"

V nedeljo pred svetim Toma-žem proti večeru se pripelje v me-sto velik voz s četo konjenikov. Na trgu svetega Marka postojijo voz.

(Dolje nehoti.)

BOJANI NARODNA SE NA

"GLAS NARODA" NAJ

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

GLAS NARODA

Votikanska njiva.

V blizini mesta Denver, Colo., bode obsejana z deteljo to jesen največja njiva na svetu. Dolga bode 55 milj in široka enakomerno na celi dolžini samo 200 čev-ljev.

Ta njiva leži na železniški pro-
zi Denver & Laramie Railway, ki
pa sedaj ne obratuje več. Ker se
proga ni izplačala, jo je kupil ne-
ki M. S. Radecky (po imenu so-
doč Čeh), ki je prodal vozove in
druge priprave starinarjem kot
"junk", zemljišče pa bo porabil
kot njivo. Mož je pri tej kupčiji
zaslužil več milijonov. On je znan
po vseh državah kot trgovec a
propadlim železniškimi programi
ter je pri tem že silno obogaten.

To zemljo je dobila propadla
družba, tedaj, ko je gradila že-
leznico, brezplačno od države, ka-
kor je to bila poprej navada, da
se je darovalo na milijone akrov
zemlje raznim družbam zastojni-
da so potem gradile železnice po
divjih krajih. Mnokrat se je
celo pripetilo, da je taka družba
samo izgotvila progo in jo nato
takoj opustila, ko je enkrat imela
lastninsko pravico v svojem žepu.

Pomanjkanje v Avstriji.

Ženeva, Švica, 14. septembra. —
"Freie Zeitung" v Bernu v Švici
je objavila članek nekega višjega
avstrijskega uradnika, ki je pre-
potoval vso Avstrijo in ki pravi
v svojem članku, da Avstro-Ogr-
ska ne more več zdržati še ene zi-
me, in sicer zaradi ekonomičnih
vzrokov, kajti nevarnost je, da
bodo vojaki kakor tudi civilisti
umirali lakote.

O tem podaja mnogo vzrokov.
Mraz in dolgo deževje je uničilo
pojske pridelke, medtem ko ni
mogoče pripeljati v državo 300
tisoč ton rumunskih pridelkov,
ker primanjkuje železniških voz-
ki se predvsem porabljajo v vo-
jaške namene. Cena živeža pa še
vedno raste.

Samo meč bo prinesel mir.

Amsterdam, Nizozemsko, 14.
septembra. — Pri nekem zborova-
niju, katero so narodni liberalci
včeraj priredili v Berlinu, je po-
slanec dr. Gustav Ctresemann re-
kel:

"Samo norec more misliti, da
bomo kdaj nazaj dali Rigo."

V svojem govoru je napadal Wil-
sona zaradi njegovega odgovora
na pazevo noto. Zagovarjal je
nemški militarizem in rekel, da je
zaradi lege Nemčije neobhodno po-
treben.

"Samo meč more prinesiti mir",
je rekel dalje. Furor Teutonius
(nemški strah) se ne sme zapravi-
ti v notranjih zadevah, ampak se
mora obrniti na zunanje sovraž-
nika."

Linčali blazneža.

Hillsdale, Mich., 14. septmbra
Ljudska tolpa je danes na zloben
način umorila Franka Van Tas-
sela, ki je v blaznosti vstrelil šeri-
fa G. Bilstona. Tassela so zaprli
v svili, katere so zažgali in z vseh
strani so streljali nanj, ki je tulil
od bolečin in poskušal ubežati iz
ognja.

Kje je trgovec?

Povejte svojim prijateljem

Kako je naravno zdravilo

EVROPEJSKIH DEVET RASTLIN

dalo pomoč v slučaju železnih boleznih,

reumatizma, naprtja, neprebrave, neuradi-
v ledicah, mehurju in jetrah. Kako do-
dovito zdravilo da so in kako sbranjati
bolezni. EVROPEJSKIH DEVET RAS-
TLIN deluje milo in nežno na pre-
bavne organe: ledice, ledica, jetra, kri
in čreva. Pijte po eno

